

Η φυγή στο Μαρμαρά μετά το διωγμό στην Μικρά Ασία και η εγκατάσταση στην Ελλάδα

Μοδρουβάνος Δημήτρης, συνέντευξη, 07/02/2006

Γίνηκε ο διωγμός ο κάθε ένας πήρε... τώρα πού πήγανε, πού στάθηκαν δεν ξέρουμε. Γιατί όταν είπαν ότι οπισθοχωρεί ο ελληνικός στρατός, αναγκάστηκαμ' να φύγουμε. Και περάσαμε εμείς, αντίκρου στο Μαρμαρά. Πέρασαμε με μια μαούνα. Και ένα βαποράκι μας τραβούσε και περάσαμε στο Μαρμαρά. Καθίσαμε στα ψαρομάγαζα μέσα. [Καθίσαμε] κανά μήνα, ενάμισυ. Ε, πώς ζούσαμε... άμα είχες χρήματα, ζούσες. Αλλιώς τι άλλο να κάνεις, να πας στο Μαρμαρά. Άμα δεν είχες χρήματα, τι; Έπαιζε λόρδα, βιολί. Λοιπόν, ε, ύστερα εκεί στο Μαρμαρά, λέει «παιδιά ήρθε ένα βαπόρι». Ήρθε η ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑ. Το βαπόρι λέει μπρος, ελάτε για να φύγουμε. Η ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑ που λες ήρθε για να πάρει τους Μαρμαρινούς. Ήτανε αυτός Μαρμαρινός, ο, που είχε την ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑ το βαπόρι. Και αυτοί δεν ήθελαν να φύγουν, άντε λέει τώρα, ελάτε εσείς. Και μπαίνουμε μέσα. Πήρε το Μαρμαρά, πήρε το Πρασιτό, πήρε το Κλατζάκ?, πήρε το ?, πήρε τα ? , πήγε στη Γαλιμπί?, πήρε από τη Γαλιμπί?, γιόμισε το βαπόρι. Γιόμισε το βαπόρι, ξεκίνησαμε από 'κει το ηλιοβασίλεμα. Από το Μαρμαρά. Το ηλιοβασίλεμα, φτάσαμε στα Δαρδανέλλια, στο Τσανάκ καλέ τη νύχτα. Φτάσαμε στο Τσανάκ καλέ, εκεί μας ρίξανε μια κανονιά στον αέρα, και σταμάτησε ο καπετάνιος το βαπόρι, κι ήρθαν το πρωί κι έκαμαν κοντρόλ. Έκαμαν κοντρόλ, είδαν ότι είμαστε πρόσφυγες και δεν είπαν τίποτες. Ήτανε τριεθνές το Τσανάκ καλέ, ήταν στρατιώτες, τριεθνές. Και από κει πέρα λοιπόν, κάνανε το κοντρόλ, σηκωνόμαστε από κει φύγαμε, το ηλιοβασίλεμα, περνούσαμε απ' εδώ από την Κασσάνδρα με το βαπόρι. Περνούσαμε την Κασσάνδρα και λέγαμε «να, εδώ έχει ελιές, έχει το 'να έχει τα' άλλο». Λοιπόν, πήγαμε στο μεγάλο Καραμπουρνού, στη Θεσ/νίκη. Πήγαμε στο μεγάλο Καραμπουρνού, εκεί σταματήσαμε, στο μεγάλο Καραμπουρνού, ξημέρωσε, γιατί πήγαμε νύχτα. Ξημέρωσε. Τώρα; θέλαμε ψωμί. Τι να φάμε; Λέει ο πατέρας μου, πάρε λεφτά και τρέχα μέσα στη Θεσσαλονίκη, τότε δεν είχε σπίτια, ήταν χωράφια όλο το μεγάλο Καραμπουρνού, και παίρνω δρόμο και πάγω μέσ' τη Θεσσαλονίκη και βρίσκω ένα αρτοποιείο, και παίρνω καμιά, 5-6-7 ψωμιά, με λίρες τουρκικές, χάρτινες. Τα παίρνω και τα πάω στο βαπόρι, να πάω τον πατέρα μου ψωμί. Πήγαμε εκεί πέρα, βγάλαμε, και τι βγάλαμε, ρούχα, δεν είχαμε εκεί πέρα ρούχα, γιατί τι να πάρεις; Άμα είσαι πρόσφυγας, τι να πάρεις; Πήρα δέμα, κανά-δυό

Η φυγή στο Μαρμαρά μετά το διωγμό στην Μικρά Ασία και η εγκατάσταση στην Ελλάδα

κουβέρτες και κανά κιλίμι. Άλλο τίποτα. Λοιπόν, πήγα το ψωμί εκεί, βλέπω έρχεται ακόμα ένα βαπόρι. Ηρθε ένα βαπόρι από το Ραιδεστό. Εκεί βγήκε ο παππούς μου. Ο παππούς μου είχαν πάει στο Ραιδεστό, της μάνας μου ο μπαμπάς. Βλέπω εκεί τον παππού μου. «Βρε παππού!» Λέει «Βρε Δημητρό, πού είσαστε;» Λέω «να σε αυτό το βαπόρι», και βγήκαν ύστερα όξω και πήγαμε από κει, μας...? Και μας πήραν και μας πήγαν στην Άνω Τούμπα. Στην Άνω Τούμπα μας έβαλαν μέσα σε στρατιωτικοί θαλάμοι. Λοιπόν, είκοσι οικογένειες, τριάντα οικογένειες, αναλόγως το θάλαμο. Και τραβούσαμε ένα κιλίμι, και από κάτω ήταν τα τούβλα, ρούχα δεν είχαμε, τίποτα δεν είχαμε. Λοιπόν ύστερα, βγαίνει μια επιτροπή, δική μας, και λένε, όσι θέλετε να φύγετε, να πάτε στα χωριά να γραφτείτε. Και γραφτήκαμε καμιά, 15 οικογένειες, Αρτακιανοί, κι ήρθαμε εδώ.